

Behandeling met capecitabine

Informatie en persoonlijk dagboek

www.nwz.nl

Inhoud

Hoe werkt capecitabine?	3
De brochure	3
Wat moet u weten voordat u met de behandeling begint?	3
Combinatie met andere geneesmiddelen	4
Wat is het verschil met andere vormen van chemotherapie?	5
Hoe neemt u de tabletten in?	5
Hoe te bewaren?	7
Hygiënische maatregelen tijdens de behandeling	7
Wat zijn de bijwerkingen?	7
Hoe lang duurt een behandeling?	10
Kunt u autorijden of machines bedienen?	11
Kunt u op vakantie?	11
Uw vragen	11
Persoonlijk dagboek	13
Hoe kunt u dit dagboek gebruiken?	13
Uitleg van de bijwerkingen in dit dagboek	13
Uw aantekeningen	28
Belangrijke telefoonnummers	31

Capecitabine is een geneesmiddel voor de behandeling van enkele vormen van kanker. U gaat dit geneesmiddel binnenkort gebruiken. Waarschijnlijk heeft u veel vragen over dit middel en over wat u kunt verwachten van de behandeling. Om u zo goed mogelijk te helpen met uw behandeling, vindt u in deze brochure uitleg over capecitabine en het gebruik ervan.

■ **Hoe werkt capecitabine?**

Capecitabine behoort tot de groep geneesmiddelen, bekend als ‘cytostatische middelen’, die de groei van kankercellen remmen. De werkzame stof is capecitabine, dat op zichzelf geen cytostatisch middel is. Pas als het in het lichaam is opgenomen, wordt het omgezet in een cytostatisch middel (voornamelijk in het tumorweefsel). Capecitabine kan alleen gebruikt worden of in combinatie met andere middelen.

■ **De brochure**

Voordat u begint met de behandeling, is het belangrijk dat u de brochure goed doorneemt. U kunt deze ook gebruiken als naslagwerk. De brochure bevat niet alle informatie. Mocht u na het lezen nog vragen hebben, neem dan contact op met uw behandelend arts, verpleegkundige of apotheker. Zij zijn uw eerste aanspreekpunt voor vragen over uw gezondheid en over de behandeling.

■ **Wat u moet weten voordat u met de behandeling begint?**

Neem capecitabine niet in als u weet dat u overgevoelig (allergisch) bent voor capecitabine of één van de hulpstoffen. Geef dit door aan uw behandelend arts. In sommige situaties en/of bij sommige ziektebeelden is het niet goed om capecitabine te gebruiken.

Geef daarom aan de arts door als een van het onderstaande bij u van toepassing is:

- u zwanger bent of borstvoeding geeft
- u lijdt aan lever- of nierziekten
- u bekend bent met een gedeeltelijke deficiëntie heeft van het enzym dehydropyrimidine dehydrogenase (DPD)
- u momenteel wordt behandeld of in de laatste 4 weken bent behandeld met

brivudine of sorivudine of vergelijkbare middelen welke onderdeel zijn van de behandeling bij herpes zoster infectie (= waterpokken of gordelroos)

- u lijdt of hebt geleden aan andere ziekten zoals hartproblemen of pijn op de borst
- u aan een hersenziekte lijdt
- uw calciumhuishouding verstoord is
- u suikerziekte (diabetes mellitus) heeft
- u een intolerantie voor bepaalde suikers zoals lactose heeft
- u diarree heeft
- u uitgedroogd bent of aan het uitdrogen bent
- uw ionenhuishouding in uw bloed verstoord is (elektrolytendisbalans, geconstateerd in bloed testen)
- als u door ernstige misselijkheid en braken geen vocht of voedsel binnen kunt houden
- als u een voorgeschiedenis heeft van oogproblemen, omdat u dan mogelijk extra controle van uw ogen nodig heeft
- als u een ernstige huidreactie heeft

■ **Combinatie met andere geneesmiddelen**

Voordat u met de behandeling begint, moet uw behandelend arts op de hoogte te zijn van alle andere geneesmiddelen die u gebruikt of onlangs heeft gebruikt. Dit geldt ook voor geneesmiddelen die niet voorgeschreven zijn door een arts, maar die u zelf bijvoorbeeld bij de drogist heeft gekocht. Dit is heel belangrijk, omdat het innemen van meer dan één geneesmiddel tegelijk een versterkend of verzwakkend effect kan hebben op de werking van de andere geneesmiddelen. U moet vooral voorzichtig zijn als u de volgende geneesmiddelen gebruikt:

- geneesmiddelen tegen jicht (allopurinol)
- middelen tegen bloedstolling (coumarine, wafarine)
- bepaalde geneesmiddelen tegen virussen (sorivudine en brivudine)
- geneesmiddelen tegen toevallen of bevingen (fenytoïne)
- interferon alfa
- bestraling (radiotherapie) en bepaalde geneesmiddelen voor de behandeling van kanker (folinezuur, oxaliplatine, irinotecan, cisplatine, bevacizumab)
- geneesmiddelen die gebruikt worden om foliumzuur tekort aan te vullen

■ Wat is het verschil met andere vormen van chemotherapie?

De meeste chemotherapie geven we via infusen of injecties, waarvoor u naar het ziekenhuis moet gaan. Capecitabine is een geneesmiddel dat u als tablet via de mond inneemt. Dit kunt u thuis doen of onderweg. Toch zal uw behandelend arts u regelmatig op het spreekuur vragen om uw behandeling te controleren. Hiervoor gebruikt u het dagboek om de mogelijke bijwerkingen en de inname te noteren. Meer informatie hierover vindt u verder in deze brochure.

■ Hoe neemt u de tabletten in?

Er zijn 2 sterkten capecitabine tabletten: **150 mg en 500 mg**. Uw arts bepaalt voor u de juiste dosering. De tabletten moet u 2 keer per dag innemen.

- neem de tabletten van de ochtend en avond dosis in volgens de door uw behandelend arts voorgeschreven combinatie
- neem de tabletten in **binnen 30 minuten nadat u iets gegeten heeft**
- slik de tabletten **zonder kauwen** in zijn geheel door met water
- het is belangrijk dat u alle medicatie neemt zoals door de arts is voorgeschreven
- als u om medische redenen geen tabletten kunt slikken dan kunt u bij uitzondering de tabletten fijn maken en/of oplossen in (suiker) water. Doe dit alleen in overleg met en na instructie door de behandelend arts of apotheker

Capecitabine tabletten neemt u gewoonlijk gedurende 14 dagen in, daarna gevolgd door een rustperiode van 7 dagen. Er worden dan geen tabletten ingenomen. Deze periode van 21 dagen vormt één behandelcyclus, is dus 1 kuur.

In sommige gevallen, bijvoorbeeld wanneer capecitabine in combinatie met radiotherapie (bestraling) wordt gebruikt, is het inname-schema anders. Dit kan een schema zijn zonder rustweek, dus een continu schema.

Noteer in behandel dagboek

Uw arts vertelt u hoe u uw tabletten moet innemen en hoe lang uw behandeling zal duren. Om u eraan te herinneren wanneer u de tabletten moet innemen, bevat deze brochure ook een behandel dagboek. Gebruik dit dagboek om te noteren wanneer u de tabletten heeft ingenomen en welke bijwerkingen u ervaart tijdens deze dag.

Doseringschema

capecitabine 14 dagen → pauze → capecitabine 14 dagen → pauze →

dag 1 7 14 21 28 35 42

Uw dagdosis

's ochtends

500 mg
tabletten

150 mg
tabletten

's avonds

500 mg
tabletten

150 mg
tabletten

Wat doen bij als u...

- meer tabletten inneemt dan uw arts heeft voorgeschreven. Neem dan contact op met uw behandelend arts of verpleegkundige voordat u de volgende dosis neemt
- een dosis bent vergeten. Neem dan niet alsnog de vergeten dosis in en verdubbel niet de volgende dosis. Volg het normale doseringsschema en neem contact op met uw behandelend arts
- braakt, direct nadat u de tabletten heeft ingenomen. Neem dan niet onmiddellijk opnieuw tabletten in. Neem contact op met uw behandelend arts/verpleegkundige om door te geven dat u braakt. Deze kan u medicatie tegen de misselijkheid voorschrijven. Neem de volgende dosis in volgens het doseringsschema. Het stoppen van de behandeling veroorzaakt geen bijwerkingen

■ Hoe te bewaren

- het is belangrijk dat u de tabletten buiten het zicht en bereik van kinderen houdt
- bewaar de capecitabine tabletten niet boven 30°C
- gebruik dit geneesmiddel niet na de uiterste gebruiksdatum (EXP). Deze staat op de buitenverpakking en de doordrukstrip vermeld

■ Hygiënische voorzorgsmaatregelen tijdens de behandeling

Tijdens de behandeling met capecitabine wordt een zeer kleine hoeveelheid van het geneesmiddel uitgescheiden via uw lichaamsvloeistoffen, voornamelijk via uw urine. Zelf hoeft u als patiënt geen beschermende maatregelen te nemen. Maar voor familie en verzorgenden worden wel hygiënische voorzorgsmaatregelen geadviseerd als zij in direct contact kunnen komen met bijvoorbeeld uw urine, ontlasting of braaksel. Uw verpleegkundige legt u uit hoe u dit het beste kunt doen.

■ Wat zijn de bijwerkingen?

Zoals elk geneesmiddel kan ook capecitabine bijwerkingen geven, al krijgt niet iedereen bijwerkingen.

Stop onmiddellijk met het gebruik van capecitabine en neem contact op met het ziekenhuis als u één van de volgende symptomen krijgt:

- diarree: als u elke dag een toename van 4 of meer ontlastingen heeft in vergelijking tot uw normale ontlasting of als u 's nachts diarree heeft
- braken: als u in een periode van 24 uur meer dan 1 keer moet braken
- misselijkheid: als u uw eetlust verliest en de hoeveelheid voedsel die u elke dag eet veel minder is dan normaal
- als de mond en/of keel pijnlijk, rood of gezwollen is of als u zweren in de mond en/of keelholte heeft
- hand-voet-huidreactie: als de handen en/of voeten pijnlijk, gezwollen of rood zijn, of tintelen
- koorts: als u een temperatuur heeft van 38°C of hoger
- infectie: als u verschijnselen ziet van een infectie veroorzaakt door bacteriën, virussen, of andere organismen

- pijn op de borst: als u pijn heeft in het midden van de borst, vooral als dit tijdens inspanning optreedt of uitstraalt naar de linker arm of kaak
- Steven-johnsonsyndroom: als u pijnlijke rode of paarse huiduitslag heeft die zich verspreidt en/of als er blaren en/of zweren ontwikkelen op de slijmvliezen (zoals mond en lippen). Vooral als u eerder last heeft gehad van lichtgevoeligheid, infecties van de luchtwegen (zoals bronchitis) en/of koorts
- DPD-deficiëntie: als u een DPD-deficiëntie heeft, heeft u een verhoogd risico op acute vroeg-beginnende toxiciteit en ernstige, levensbedreigende, of dodelijke bijwerkingen veroorzaakt door capecitabine (bijvoorbeeld stomatitis, slijmvliesontstekingen, diarree, tekort aan witte bloedcellen en beschadiging van de kleine zenuwbanen (neurotoxiciteit))

Door capecitabine verdwijnen uw vingerafdrukken tijdelijk. Hierdoor is het maken van een vingerafdruk met behulp van een vingerdrukscan op dat moment niet mogelijk. Na het einde van de behandeling komen de vingerafdrukken binnen 2 tot 4 weken weer terug.

Andere bijwerkingen

Zeek vaak voorkomende bijwerkingen die bij meer dan 1 op de 10 gebruikers voorkomen:

- buikpijn
- huiduitslag, droge of jeukende huid
- vermoeidheid
- verlies van eetlust (anorexie)

Deze bijwerkingen kunnen ernstig worden. Het is daarom belangrijk dat u dan **direct contact met uw behandelend arts of oncologieverpleegkundige opneemt** als bij u één van de hier genoemde symptomen optreedt. Geef dan ook altijd door welke medicijnen u naast capecitabine gebruikt. Dit omdat bijwerkingen ook door deze andere middelen veroorzaakt zouden kunnen worden.

Vaak voorkomende bijwerkingen (kunnen voorkomen bij minder dan 1 op de 10 gebruikers) zijn:

- daling van het aantal witte of rode bloedcellen (geconstateerd in testen)
- uitdroging, gewichtsverlies
- slapeloosheid, depressie
- hoofdpijn, slaperigheid, duizeligheid, raar gevoel van de huid (gevoelloosheid of gevoel van tintelingen), smaakverandering
- irritatie aan het oog, verhoogd tranen van het oog, rode ogen (conjunctivitis)
- ontsteking van de aderen (tromboflebitis)
- kortademigheid, neusbloedingen, hoest, loopneus
- koortslip of andere herpesinfectie
- infectie van de longen of het ademhalingsstelsel (zoals longontsteking of bronchitis)
- bloedingen in de darmen, verstopping, pijn in de bovenbuik, spijsverteringsproblemen, te veel darmgassen, droge mond
- huiduitslag, haarverlies (alopecia), rode huid, droge huid, jeuk (pruritus), verkleuring van de huid, huidverlies, huidontsteking, nagelproblemen
- pijn in de gewrichten of in de ledematen, borst of rug
- koorts, zwelling van de ledematen, ziek voelen
- leverfunctiestoornis (geconstateerd in testen) en verhoogd gehalte bilirubine (uitgescheiden door de lever) in het bloed

Om de bijwerkingen te verminderen kan de behandeld arts u adviseren om de dosering van capecitabine te verlagen en/of de behandeling tijdelijk te stoppen. U hoeft zich geen zorgen te maken dat de behandeling minder effectief is wanneer de behandeling wordt onderbroken of de dosis moet worden aangepast. Verschillende studies hebben aangetoond dat bij patiënten bij wie de dosis werd aangepast vanwege bijwerkingen de capecitabine nog steeds goed werkt.

Wees alert

Als u de bijwerkingen vroeg genoeg opmerkt, verbeteren deze bijwerkingen gewoonlijk binnen 2 tot 3 dagen nadat de behandeling is gestopt. U kunt dan verder gaan met de kuur, maar mag de overgeslagen tabletten niet innemen.

Als de bijwerkingen echter blijven voortbestaan, neem dan onmiddellijk contact op met uw behandelend arts. Uw behandelend arts kan u instrueren de behandeling opnieuw te beginnen met een lagere dosis.

Voorzorgsmaatregelen

Om bijwerkingen zoveel mogelijk te voorkomen kunt u in overleg met uw arts de volgende voorzorgsmaatregelen nemen:

- voorkómen van mondproblemen:
  - spoel de mond 4x verdeeld over de dag (bijvoorbeeld met zout water = 1 afgestreken theelepel zout in 1 liter water)
  - poets de tanden 3x verdeeld over de dag met een zachte tandenborstel
- voorkómen of verzorgen van hand-voet-huidreactie
  - gebruik 4x verdeeld over de dag een neutrale crème of 10% ureum zalf
  - probeer knellende schoenen te vermijden
- bij misselijkheid:
  - anti-misselijkheid tabletten gebruiken volgens voorschrift
  - gebruik regelmatig kleine maaltijden

Voor andere bijwerkingen van capecitabine, zie bijsluiter van Xeloda® (www.roche.nl). Krijgt u last van bijwerkingen, neem dan contact op met uw arts, apotheker of verpleegkundige. Dit geldt ook voor mogelijke bijwerkingen die niet in deze bijsluiter staan.

■ Hoe lang duurt een behandeling?

De duur van de behandeling is per persoon verschillend. Het is afhankelijk van:

- uw gezondheid
- hoe u reageert op de behandeling
- de indicatie voor de behandeling

Uw behandelend arts bepaalt in samenspraak met u de duur van de behandeling.

■ Persoonlijk dagboek

Op de volgende bladzijden vindt u een dagboek om u te helpen met de behandeling. Als u de tijd neemt het dagboek in te vullen, helpt dit in het overleg met uw behandelend arts of oncologieverpleegkundige.

■ Hoe kunt u dit dagboek gebruiken?

's Ochtends, na het innemen van uw eerste dosis, vult u de datum in en het aantal tabletten dat u heeft ingenomen. 's Avonds na het innemen van de 2e dosis, vult u weer het aantal ingenomen tabletten in en noteert u hoe u zich voelt:

- als u zich goed voelt omcirkeld u 'GG' (goed gevoeld)
- als u zich niet goed voelt, omcirkelt u 'SG' (slecht gevoeld). In de kolom 'bijwerkingen' omschrijft u achter 'SG' welke reacties er zijn opgetreden en welke bijwerkingen u heeft ondervonden gedurende die dag
- gebruik de kolom 'Ondernomen acties' om aan te geven wat u heeft gedaan om het ongemak van de bijwerkingen te verminderen. Noteer in de kolom 'Gewenst effect bereikt?' of de acties die u heeft ondernomen, het gewenste effect hebben gehad

■ Uitleg van de bijwerkingen in dit dagboek

De meest voorkomende bijwerkingen zijn:

- **maag- en darmklachten:** diarree (**D**), misselijkheid (**M**) (het gevoel dat je moet overgeven), braken (**B**), stomatitis (**S**) (blaren of zweren in de mond of keel) of buikpijn
- **hand-voet-huidreactie:** (**H**) (de handpalmen of de voetzolen tintelen, worden gevoelloos, pijnlijk, gezwollen of rood), huiduitslag, droge of jeukende huid en dermatitis (huidontsteking)
- verlies van eetlust (**V**)
- andere symptomen (**A**), bijvoorbeeld vermoeidheid, slap worden en koorts (**K**)

Dit is niet een complete lijst van alle mogelijke bijwerkingen. Als u zich zorgen maakt over bepaalde bijwerkingen tijdens een behandelperiode, of in een rustperiode, neem dan contact op met uw behandelend arts voor advies.

1e cyclus

	dosis (aantal ingenomen tabletten)							
	datum			ochtend dosis		avond dosis		
	dag	maand	jaar	500 mg	150 mg	500 mg	150 mg	
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
rustperiode								
15						geen inname		
16						geen inname		
17						geen inname		
18						geen inname		
19						geen inname		
20						geen inname		
21						geen inname		

2e cyclus

	dosis (aantal ingenomen tabletten)							
	datum			ochtend dosis		avond dosis		
	dag	maand	jaar	500 mg	150 mg	500 mg	150 mg	
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
rustperiode								
15								geen inname
16								geen inname
17								geen inname
18								geen inname
19								geen inname
20								geen inname
21								geen inname

3e cyclus

	dosis (aantal ingenomen tabletten)							
	datum			ochtend dosis		avond dosis		
	dag	maand	jaar	500 mg	150 mg	500 mg	150 mg	
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
rustperiode								
15								geen inname
16								geen inname
17								geen inname
18								geen inname
19								geen inname
20								geen inname
21								geen inname

	algemene gesteldheid (omcirkel wat van toepassing is)*		bijwerkingen (gebruik de onderstaande codes)*	ondernomen acties	gewenste effect bereikt?
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			

	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			

	rustperiode				
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			

* Codes: **GG** = goed gevoeld **SG** = slecht gevoeld **D** = diarree
K = koorts **H** = hand-voet-huidreactie **B** = braken
M = misselijkheid **S** = stomatitis **V** = verlies van eetlust
A = andere symptomen **NI** = tablet niet ingenomen

4e cyclus

	dosis (aantal ingenomen tabletten)							
	datum			ochtend dosis		avond dosis		
	dag	maand	jaar	500 mg	150 mg	500 mg	150 mg	
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
rustperiode								
15								geen inname
16								geen inname
17								geen inname
18								geen inname
19								geen inname
20								geen inname
21								geen inname

5e cyclus

	dosis (aantal ingenomen tabletten)							
	datum			ochtend dosis		avond dosis		
	dag	maand	jaar	500 mg	150 mg	500 mg	150 mg	
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
rustperiode								
15								geen inname
16								geen inname
17								geen inname
18								geen inname
19								geen inname
20								geen inname
21								geen inname

	algemene gesteldheid (omcirkel wat van toepassing is)*		bijwerkingen (gebruik de onderstaande codes)*	ondernomen acties	gewenste effect bereikt?
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			

	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			

	rustperiode				
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			
	GG	SG			

* Codes: **GG** = goed gevoeld **SG** = slecht gevoeld **D** = diarree
K = koorts **H** = hand-voet-huidreactie **B** = braken
M = misselijkheid **S** = stomatitis **V** = verlies van eetlust
A = andere symptomen **NI** = tablet niet ingenomen

6e cyclus

	dosis (aantal ingenomen tabletten)							
	datum			ochtend dosis		avond dosis		
	dag	maand	jaar	500 mg	150 mg	500 mg	150 mg	
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
rustperiode								
15								geen inname
16								geen inname
17								geen inname
18								geen inname
19								geen inname
20								geen inname
21								geen inname

7e cyclus

	dosis (aantal ingenomen tabletten)							
	datum			ochtend dosis		avond dosis		
	dag	maand	jaar	500 mg	150 mg	500 mg	150 mg	
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
rustperiode								
15								geen inname
16								geen inname
17								geen inname
18								geen inname
19								geen inname
20								geen inname
21								geen inname

■ Belangrijke telefoonnummers

Noordwestziekenhuisgroep, locatie Alkmaar

Wilhelminalaan 12, 1815 JD Alkmaar

Algemeen telefoonnummer:

072-548 4444

Naam behandelend arts: .....

Telefoonnummer: .....

Naam verpleegkundig specialist: .....

Telefoonnummer: .....

Huisarts: .....

Telefoonnummer: .....

Noordwest Ziekenhuisgroep

Postbus 501

1800 AM Alkmaar

www.nwz.nl

tel 072 - 548 4444

Colofon

Redactie oncologie
afdeling communicatie

Vormgeving vormgeving Noordwest Ziekenhuisgroep

Druk Ricoh

Artikel nr 267629/2018.12

Op alle onderzoeken en behandelingen van Noordwest Ziekenhuisgroep zijn de algemene voorwaarden van Noordwest Ziekenhuisgroep van toepassing, zie www.nwz.nl.

www.nwz.nl